

La més completa descripció científica dels peixos de la mar catalana desfà errors antics i moderns

Dramaturg, només?

Enciclopedia.cat presenta Ramon Vinyes i Cluet (Berga, 1882 - Barcelona, 1952) com a dramaturg, però en llegir l'article ens assabentem que és autor de diversos reculls de proses i de contes. Precisament, ha acabat essent més valorat com a narrador (*Tots els contes*, Columna, 2000) que no com a dramaturg.

Restaurant fora de lloc

Lluís Hernández i Sonali (*Descobrint Mercè Rodoreda*, la Galera), catedràtic d'institut de llengua i literatura catalanes, diu que el restaurant que hi ha a Romanyà de la Selva és "massa gran i luxós per a un poble tan petit". Es veu que els restaurants només viuen de la gent del poble. *Descobrint Mercè Rodoreda*, llibre que obre la col·lecció "La clau mestra", exhibeix els noms d'un director de col·lecció; d'una responsable de l'edició; d'un coordinador editorial i d'una directora editorial.

Agoita!

Roger Vilà, editor de *La Musa vigatana* (Edicions Vítel·la), de Marià Torrent i Vinyas, es troba amb els versos "uns per veure el furor seu / tot d'esquitllant l'agoitaven, / altres a terra miraven..." i pensa que cal informar el lector que *agoitaven* vol dir "aguaitaven", cosa que, suposant que hi hagi lectors que ho desconeixin, ja ho indica Moll. També pensa que cal informar del sentit que té aquí del verb i anota: "vigilaven". Com es veu prou clarament, aquí el sentit és el d'observar, contemplar.

Es cremen amb l'estufa

El DIEC2 manté l'error del DIEC1 referent a l'estufa, el d'esmentar l'estufa elèctrica com a exemple, sense haver corregit l'antiga definició de Fabra, inaplicable a una estufa elèctrica: "Aparell que genera calor per la combustió d'alguna matèria combustible." El DIEC1 i el DIEC2 són els únics diccionaris que han caigut en aquesta potineria.

Del catàleg de peixos del mar català, editat i premiat pel IEC –*Tots els peixos del mar Català. Diagnosi i claus d'identificació*. L. Mercader, D. Lloris i J. Rucabado. 2001– se'n pot fer un únic elogi: la bona qualitat de les il·lustracions. Ho escriu l'ictiòleg i lingüista Miquel Duran i Ordinyana (Sencelles, Mallorca, 1930), al primer volum de l'ambiciós estudi *Noms i descripcions dels peixos de la mar catalana*, que acaba de publicar l'editorial Moll. L'autor hi repassa les aportacions i errors dels autors de catalogacions científiques, elaborades des del segle XVIII al XX.

Per a Miquel Duran, la catalogació feta per Lloris i els seus companys, en aquest catàleg i un d'anterior, del 1984, és força discutible des de diversos punts de vista i en alguns altres casos, totalment inadequat. Per exemple, hi introdueixen injustificablement noms nous per a espècies que ja tenen un nom català de generació popular espontània, i en algun cas proposen el calc d'un nom castellà com a nom estàndard català.

Tampoc no se salva l'anterior catàleg més famós, el de J. Nadal Fortià (*Els nostres peixos*. 1981). Als inconvenients derivats de les maneres com ha confeccionat els noms de nova creació, cal afegir-hi, diu Miquel Duran, que Nadal exposa els noms catalans sense un criteri de selecció definit i sense indicació de les àrees geogràfiques d'on procedeixen. El resultat, conclou, és una mescladissa lamentable que fa molt difícil la distinció clara i segura entre el que és nomenclatura popular espontània i el que són noms inventats per l'autor.

De totes les catalogacions científiques, o aparentment científiques, l'ictiòleg és especialment crític amb Joan Ramis. L'any 1814, l'advocat i escriptor maonès va publicar un opuscle destinat a identificar 68 espècies de peixos. Les correspondències entre els noms llatins i els noms catalans són errònies en vint casos, segons Miquel Duran. El

problema és que encara no han estat totalment foragitats de la literatura ictiològica, malgrat que els errors foren detectats pels naturalistes del segle XIX. Vista, escriu, la palesa incompetència de Ramos en el camp de les ciències naturals, ningú no hauria de considerar que el seu catàleg és una font a tenir en compte.

Començant, doncs, per l'obra de Ramis, i acabant per les "injustificables mistificacions de la nomenclatura catalana introduïdes per Lloris et al", tots els altres catàlegs, considera Duran, han contribuït de manera més o menys greu a la creació o a la transmissió d'errors. Per tot això era imprescindible, pensa, dur a terme una indagació bibliogràfica atenta i detinguda per tal d'aclarir on es varen originar i com les relacions incorrectes entre les nomenclatures popular i científica.

A més de corregir errors, l'ictiòleg i lingüista fa aportacions substancials i sovint innovadores, diu Joan Veny en el pròleg. I, pel que fa a les descripcions, són, afegeix Veny, assequibles al lector mitjà, sense renúncia a les exigències científiques.

Els peixos de la mar catalana, amb les nomenclatures populars i científiques, acaben de ser catalogats i descrits.

Lluís Bonada